

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

5. listopadu 2019*

„Nesplnění povinnosti státem – Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU – Právní stát – Účinná právní ochrana v oblastech pokrytých právem Unie – Zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců – Snížení věkové hranice pro odchod do důchodu soudců polských obecných soudů – Možnost pokračovat ve výkonu funkce soudce po dosažení nově stanovené věkové hranice na základě povolení ministra spravedlnosti – Článek 157 SFEU – Směrnice 2006/54/ES – Článek 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) – Zákaz diskriminace na základě pohlaví v oblasti odměňování, zaměstnání a povolání – Zavedení rozdílných věkových hranic pro odchod do důchodu pro ženy a muže zastávající funkci soudce polských obecných soudů a Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) a funkci státního zástupce“

Ve věci C-192/18,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU, podaná dne 15. března 2018,

Evropskou komisí, zastoupenou A. Szmytkowskou, K. Banks, C. Valero a H. Krämerem, jako zmocněnci,

žalobkyní,

proti

Polské republice, zastoupené B. Majczynou, K. Majcher a S. Żyrek, jako zmocněnci, ve spolupráci s W. Gontarskim, avocát,

žalované,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, A. Prechal (zpravodajka), M. Vilaras, E. Regan, P. G. Xuereb a L. S. Rossi, předsedové senátů, E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, D. Šváby a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. dubna 2019,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 20. června 2019,

* Jednací jazyk: polština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Evropská komise se svou žalobou domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Polská republika:
 - tím, že zavedla prostřednictvím čl. 13 bodů 1 až 3 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o soustavě obecných soudů a některé další zákony), ze dne 12. července 2017 (Dz. U. z roku 2017, číslo 1452, dále jen „pozměňovací zákon ze dne 12. července 2017“) rozdílnou věkovou hranici pro odchod do důchodu pro muže a ženy zastávající funkci soudce polských obecných soudů a Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) a funkci státního zástupce, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 157 SFEU, jakož i z čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o uplatňování zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a práce (Úř. věst. 2006, L 204, s. 23), a
 - tím, že prostřednictvím čl. 13 bodu 1 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 snížila věkovou hranici pro odchod do důchodu platnou pro soudce polských obecných soudů a zmocnila ministra spravedlnosti (Polsko) k tomu, aby povolil či nepovolil prodloužení aktivního výkonu funkce soudce podle čl. 1 bodu 26 písm. b) a c) uvedeného zákona, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

Právní rámec

Unijní právo

Smlouva o EU

- 2 Článek 2 SEU zní takto:

„[Evropská] [u]nie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

- 3 Článek 19 odst. 1 SEU stanoví:

„Soudní dvůr Evropské unie se skládá ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů. Zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv.

Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.“

Smlouva o FEU

- 4 Článek 157 SFEU stanoví:

„1. Každý členský stát zajistí uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo rovnocennou práci.

2. ‚Odměnou‘ ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní odměny, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním.

[...]

3. Evropský parlament a Rada [Evropské unie] řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření k uplatnění zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v otázkách práce a zaměstnanosti včetně zásady stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci.

4. S ohledem na zajištění úplné rovnosti mezi muži a ženami v profesním životě nebrání zásada rovného zacházení členskému státu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění profesní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře.“

Listina

- 5 Hlava VI Listiny, nadepsaná „Soudnictví“, obsahuje článek 47, nadepsaný „Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces“, který stanoví:

„Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. [...]

[...]“

- 6 Článek 51 Listiny zní:

„1. Ustanovení této listiny jsou při dodržení zásady subsidiarity určena orgánům, institucím a jiným subjektům Unie, a dále členským státům, výhradně pokud uplatňují právo Unie. Respektují proto práva, dodržují zásady a podporují jejich uplatňování v souladu se svými pravomocemi, při zachování mezi pravomocí, které jsou Unii svěřeny ve Smlouvách.

2. Tato listina nerozšiřuje oblast působnosti práva Unie nad rámec pravomocí Unie, ani nevytváří žádnou novou pravomoc či úkol pro Unii, ani nemění pravomoc a úkoly stanovené ve Smlouvách.“

Směrnice 2006/54

- 7 Body 14 a 22 odůvodnění směrnice 2006/54 uvádějí:

„(14) Ačkoli pojem odměny ve smyslu článku [157 SFEU] nezahrnuje dávky sociálního zabezpečení, je nyní jasně stanoveno, že zásada stejné odměny se vztahuje na důchodový systém pro státní zaměstnance, pokud dávky, které mají být v rámci tohoto systému vypláceny, jsou pracovníkovi vypláceny na základě jeho zaměstnaneckého poměru s veřejným zaměstnavatelem, bez ohledu na skutečnost, že tento systém je součástí všeobecného zákonného systému. Podle rozsudků [ze dne 28. září 1994, Beune (C-7/93, EU:C:1994:350), a ze dne 12. září 2002, Niemi (C-351/00, EU:C:2002:480),] bude tato podmínka splněna, pokud se důchodový systém týká určité kategorie pracovníků a pokud dávky přímo souvisejí s dobami zaměstnání a jsou vypočítávány na základě posledního platu státního zaměstnance. Z důvodu srozumitelnosti je proto vhodné přijmout za tímto účelem zvláštní ustanovení.

[...]

(22) V souladu s čl. [157 odst. 4 SFEU] a v zájmu zajištění plné rovnosti mužů a žen v pracovním životě v praxi nebrání zásada rovného zacházení členským státům zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění profesní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře. S ohledem na současnou situaci a s přihlédnutím k prohlášení č. 28 připojenému k Amsterodamské smlouvě by členské státy měly především usilovat o zlepšení postavení žen v pracovním životě.“

8 Článek 1 směrnice 2006/54 stanoví:

„Účelem této směrnice je zajistit zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání.

Obsahuje proto ustanovení k provádění zásady rovného zacházení, pokud jde o:

[...]

c) systémy sociálního zabezpečení pracovníků.

[...]“

9 Článek 2 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se:

a) „přímou diskriminací“ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě z důvodu jejího pohlaví, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci;

[...]

f) „systémy sociálního zabezpečení pracovníků“ rozumějí systémy, na které se nevztahuje směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení [(Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215)] a jejichž účelem je poskytnout pracovníkům, jak zaměstnancům, tak osobám samostatně výdělečně činným, v rámci podniku nebo skupiny podniků, v oblasti hospodářské činnosti, z oboru jednoho povolání nebo skupiny povolání, dávky určené jako doplněk k dávkám poskytovaným zákonnými systémy sociálního zabezpečení nebo jako jejich náhrada, nezávisle na tom, zda je členství v těchto systémech povinné nebo dobrovolné.“

10 Článek 3 směrnice 2006/54, nadepsaný „Pozitivní kroky“, stanoví:

„Členské státy mohou zachovat nebo přijmout opatření ve smyslu čl. [157 odst. 4 SFEU] za účelem zajištění plné a skutečné rovnosti mezi muži a ženami v pracovním životě v praxi.“

11 Kapitola 2, nadepsaná „Rovné zacházení v systémech sociálního zabezpečení pracovníků“, hlavy II směrnice 2006/54, obsahuje mimo jiné články 5, 7 a 9.

12 Článek 5 této směrnice stanoví:

„Aniž je dotčen článek 4, nesmí v systémech sociálního zabezpečení pracovníků docházet k přímé nebo nepřímé diskriminaci na základě pohlaví, zejména pokud jde o:

a) oblast působnosti systémů a podmínky přístupu k nim;

[...]“

- 13 Článek 7 uvedené směrnice, nadepsaný „Věcná působnost“, stanoví:

„1. Tato kapitola se vztahuje na:

- a) systémy sociálního zabezpečení pracovníků, které zajišťují ochranu pro případ:

[...]

- iii) stáří, včetně předčasného odchodu do důchodu,

[...]

[...]

2. Tato kapitola se rovněž vztahuje na důchodové systémy pro zvláštní kategorii pracovníků, jako je kategorie státních zaměstnanců, pokud dávky, které mají být v rámci systému vypláceny, jsou vypláceny na základě zaměstnaneckého poměru s veřejným zaměstnavatelem. Skutečnost, že takový systém je součástí všeobecného zákonného systému, není v tomto ohledu podstatná.“

- 14 Podle článku 9 téže směrnice, nadepsaného „Příklady diskriminace“:

„1. Ustanovení, která odporují zásadě rovného zacházení, zahrnují ustanovení založená přímo nebo nepřímo na pohlaví pro:

[...]

- f) stanovení rozdílných důchodových věků;

[...]“

Polské právo

Zákon o obecných soudech

- 15 Článek 69 odst. 1 a 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o soustavě obecných soudů) ze dne 27. července 2001 (Dz. U. částka 98, číslo 1070, dále jen „zákon o obecných soudech“) zněl takto:

„1. Soudce odchází do důchodu při dosažení věku 67 let [...], ledaže nejpozději šest měsíců před dosažením tohoto věku předloží ministru spravedlnosti prohlášení, v němž vyjádří svoji vůli pokračovat ve funkci a předloží osvědčení potvrzující, že je zdravotně způsobilý k plnění povinností soudce vydané za podmínek stanovených pro kandidáty do funkce soudce

[...]

3. Pokud soudce učiní prohlášení a předloží osvědčení ve smyslu odstavce 1, může svou funkci vykonávat pouze do dosažení věku 70 let. [...]“

- 16 Článek 69 odst. 1 zákona o obecných soudech byl nejprve změněn prostřednictvím ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o starobních důchodech a jiných důchodech vyplácených z fondu

sociálního zabezpečení a některé další zákony) ze dne 16. listopadu 2016 (Dz. U. z roku 2017, číslo 38, dále jen „zákon ze dne 16. listopadu 2016“), který věkovou hranici pro odchod soudců, jak žen, tak mužů, do důchodu snížil na 65 let. Tato změna měla nabýt účinnosti dne 1. října 2017.

- 17 Nicméně ještě před nabytím účinnosti této změny byl uvedený čl. 69 odst. 1 znovu pozměněn prostřednictvím čl. 13 bodu 1 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017, který nabyl účinnosti dne 1. října 2017. V důsledku uvedené změny byla věková hranice pro odchod soudců do důchodu stanovena na 60 let pro ženy a 65 let pro muže.
- 18 Článek 1 bod 26 písm. b) a c) pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 kromě toho do článku 69 zákona o obecných soudech vložil nový odstavec 1b a změnil odstavec 3 tohoto článku.
- 19 V důsledku změn popsaných výše v bodech 17 a 18 zmíněný článek 69 stanovil:

„1. Soudce odejde do důchodu při dosažení věku 60 let v případě žen, nebo při dosažení věku 65 let v případě mužů, ledaže nejdříve dvanáct měsíců a nejpozději šest měsíců před dosažením tohoto věku předloží ministru spravedlnosti prohlášení, v němž vyjádří svoji vůli pokračovat ve funkci a předloží osvědčení potvrzující, že je zdravotně způsobilý k plnění povinností soudce vydané za podmínek stanovených pro kandidáty do funkce soudce.

[...]

1b. Ministr spravedlnosti může souhlasit se setrváním soudce ve funkci, a to s ohledem na racionální využívání zaměstnanců obecných soudů a potřeb vyplývajících z pracovní zátěže jednotlivých soudů. V situaci, kdy řízení ohledně prodloužení funkce soudce stále neskončilo poté, co dosáhl věku uvedeného v čl. 1, soudce zůstane ve své funkci až do jeho skončení.

[...]

3. V případě, že ministr spravedlnosti udělí souhlas uvedený v čl. 69 odst. 1b, může soudce pokračovat ve výkonu funkce do dosažení 70 let věku. [...]

- 20 Podle článku 91 zákona o obecných soudech:

„1. Výše odměny soudců, kteří zastávají rovnocenná pracovní místa, se rozlišuje podle doby výkonu služby nebo funkcí, které vykonávají:

[...]

1c. Roční základní plat soudců se zakládá na průměrné odměně za druhé čtvrtletí předchozího roku, zveřejněné v úředním věstníku Polské republiky (*Monitor Polski*) [...]

[...]

2. Základní plat soudce je stanoven podle platových tarifů, jejichž výše je stanovena pomocí násobků základu pro stanovení základního platu uvedeného v odstavci 1c. Základní platové tarify pro jednotlivé funkce soudců a násobky používané pro stanovení základního platu soudců v jednotlivých platových třídách jsou uvedeny v příloze tohoto zákona. [...]

[...]

7. Odměna soudců se kromě toho liší na základě příplatku za odpracovanou dobu, který od šestého roku výkonu funkce činí 5 % základního platu a ročně se zvyšuje o 1 %, a to až do výše 20 % základního platu.

[...]“

21 Článek 91a zákona o obecných soudech stanoví:

„1. Při nástupu do funkce obdrží soudce [Sądu Rejonowego (okresní soud, Polsko)] základní plat odpovídající první třídě. Při nástupu do funkce obdrží soudce [Sądu Okręgowego (krajský soud, Polsko)] základní plat odpovídající čtvrté třídě; pokud již na nižším pracovním místě pobíral plat odpovídající čtvrté nebo páté třídě, jeho základní plat odpovídá páté nebo šesté třídě. Při nástupu do funkce obdrží soudce [Sądu Apelacyjnego (odvolací soud, Polsko)] základní plat odpovídající sedmé třídě; pokud již na nižším pracovním místě pobíral plat odpovídající sedmé nebo osmé třídě, jeho základní plat odpovídá osmé nebo deváté třídě. [...]

[...]

3. Základní plat soudce se stanoví podle bezprostředně vyšší platové třídy po dokončení pětiletého výkonu služby v dané funkci.

4. Doba výkonu funkce justičního čekatele se přičte k době výkonu funkce soudce okresního soudu.

[...]“

22 Článek 13 bod 1 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 pozměnil odstavec 1 článku 100 zákona o obecných soudech a vložil do tohoto článku nové odstavce 4a a 4b. V návaznosti na tyto změny uvedený článek 100 stanovil:

„1. Soudce, který odešel do důchodu v případě změn v systému soudů nebo při změnách hranic soudních obvodů, má až do dosažení věku 60 let u žen a 65 let u mužů nárok na plat ve výši odměny vyplácené v poslední vykonávané funkci.

2. Soudce, který odešel do důchodu nebo musel do důchodu odejít z důvodu věku nebo ze zdravotních důvodů, má nárok na odměnu ve výši 75 % základního platu a příplatku za délku výkonu funkce vyplácených na posledním zastávaném místě.

3. Odměny uvedené v odstavcích 1 a 2 se zvyšují podle změn výše základního platu soudců v aktivní službě.

[...]

4a. V situaci uvedené v odstavci 1 obdrží soudce v důchodu jednorázovou platbu po dosažení věku 60 let u žen a 65 let u mužů.

4b. Soudce, který se vrátil na původně zastávané pracovní místo nebo na místo rovnocenné s původně zastávaným v souladu s čl. 71c odst. 4 nebo čl. 74 odst. 1a, má v případě dobrovolného odchodu do důchodu nebo nuceného odchodu do důchodu nárok na jednorázovou platbu ve výši rozdílu mezi částkou vypočtenou ke dni dobrovolného odchodu do důchodu nebo ke dni nuceného odchodu do důchodu a již vyplacenou částkou. V situaci uvedené v odst. 1 má soudce nárok na platbu při dosažení věku 60 let u žen a 65 let u mužů.“

Zákon o státním zastupitelství

- 23 Článek 127 odst. 1 ustawy Prawo o prokuraturze (zákon o státním zastupitelství) ze dne 28. ledna 2016 (Dz. U. z roku 2016, číslo 177), stanoví:

„Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, použijí se ustanovení článků 69 až 71 [...], článků 99 až 102 [...] zákona [o obecných soudech] obdobně na státní zastupitele. [...]“

- 24 Článek 124 zákona o státním zastupitelství stanoví:

„1. Výše odměny státních zástupců, kteří zastávají rovnocenná pracovní místa, se liší podle doby výkonu služby nebo funkcí, které vykonávají. [...]“

2. Základní plat státních zástupců je stanoven v platových třídách, jejichž výše je stanovena pomocí násobků základu pro stanovení základního platu státních zástupců.

3. Státní zástupci obdrží při nástupu do služby:

- u [Prokuratury Rejonowej (okresní státní zastupitelství, Polsko)] základní plat odpovídající první třídě;
- u [Prokuratury Okręgowej (krajské státní zastupitelství, Polsko)] základní plat odpovídající čtvrté třídě; pokud již na nižším pracovním místě pobírali plat odpovídající čtvrté nebo páté třídě, jejich základní plat odpovídá páté nebo šesté třídě;
- u [Prokuratury Regionalnej (regionální státní zastupitelství, Polsko)] základní plat odpovídající sedmé třídě; pokud již pobírali na nižším pracovním místě plat odpovídající sedmé nebo osmé třídě, jejich základní plat odpovídá osmé nebo deváté třídě.

[...]

5. Základní plat státního zástupce se stanoví podle bezprostředně vyšší platové třídy po dokončení pětiletého výkonu služby v dané funkci.

6. Doba výkonu funkce právního čekatele se přičte k době výkonu funkce státního zástupce u [Prokuratury Rejonowej (okresní státní zastupitelství)].

[...]

11. Státní zástupci pobírají příplatek za odpracovanou dobu, který od šestého roku výkonu funkce činí 5 % aktuálně pobíraného základního platu, a ročně se zvyšuje o 1 %, a to až do výše 20 % základního platu. Po uplynutí 20 let služby je příplatek vyplácen bez zohlednění dalších odpracovaných let a odpovídá 20 % aktuálně pobíraného základního platu.

[...]“

- 25 Článek 13 bod 3 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 pozměnil některá další ustanovení zákona o státním zastupitelství, přičemž zejména vložil odkazy na nové věkové hranice odchodu do důchodu státních zástupců, a sice 60 let pro ženy a 65 let pro muže.

Zákon o Nejvyšším soudu z roku 2002

26 Článek 30 ustawy o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu) ze dne 23. listopadu 2002 (Dz. U. z roku 2002, částka 240, číslo 2052, dále jen „zákon o Nejvyšším soudu z roku 2002“) stanovil v odstavci 1 věkovou hranici pro odchod do důchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) na 70 let. Odstavec 2 téhož článku 30 však stanovil, že soudci, kteří o to požádají, mohou odejít do důchodu po dosažení věku 67 let.

27 Článek 30 odst. 2 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 byl nejprve změněn zákonem ze dne 16. listopadu 2016, který snížil věk, kdy lze takovou žádost podat, na 65 let. Nicméně ještě před tím, než tato změna nabyla účinnosti, bylo toto ustanovení znovu změněno prostřednictvím čl. 13 bodu 2 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017. Ve znění vycházejícím z posledně uvedené změny čl. 30 odst. 2 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 stanovil:

„Soudci [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], kteří o to požádají, odcházejí do důchodu:

1) po dosažení věku 60 let v případě žen nebo 65 let v případě mužů.

[...]“

28 Články 42 a 43 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 stanovily:

„Článek 42.

[...]

§ 4. Odměna soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] je vyjádřena jako základní platový tarif nebo zvýšený platový tarif. Zvýšený platový tarif činí 115 % základního platového tarifu.

§ 5. Soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] při nástupu do funkce získá základní plat odpovídající základnímu platovému tarifu. Po sedmi letech výkonu funkce základní plat tohoto soudce přechází do režimu zvýšeného platového tarifu.

[...]

Článek 43.

Soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] má nárok na příplatek za počet let výkonu funkce, který každý rok zvyšuje základní plat o 1 %, ale nepřekročí 20 % tohoto platu. Doba výkonu služby, na které závisí výše příplatku, zahrnuje rovněž dobu výkonu služby nebo pracovního poměru před jeho jmenováním do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] a rovněž dobu výkonu povolání advokáta, právního poradce nebo notáře.“

29 Článek 50 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 zněl následovně:

„Soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], který odešel do důchodu, má nárok na odměnu ve výši 75 % základního platu a příplatku za dobu výkonu služby, které pobíral v posledně vykonávaném místě. Tato odměna je valorizována v týchž lhůtách a ve stejné míře jako v případě základního platu soudců [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] v aktivní službě.“

30 Zákon o Nejvyšším soudu z roku 2002 byl zrušen a nahrazen ustawou o Sądzie Najwyższym [zákon o Nejvyšším soudu] ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, číslo 5, dále jen „zákon ze dne 8. prosince 2017“), který nabyl účinnosti dne 3. dubna 2018.

Postup před zahájením soudního řízení

- 31 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že Polská republika v důsledku přijetí čl. 1 bodu 26 písm. b) a c) a čl. 13 bodů 1 až 3 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 nesplnila své povinnosti vyplývající jednak z článku 157 SFEU, jakož i čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54 a jednak z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny, zaslala dne 28. července 2017 tomuto členskému státu výzvu dopisem. Uvedený členský stát na ni odpověděl dopisem ze dne 31. srpna 2017, ve kterém jakékoliv porušení unijního práva popřel.
- 32 Dne 12. září 2017 vydala Komise odůvodněné stanovisko, ve kterém trvala na tom, že vnitrostátní ustanovení zmíněná v předchozím bodě jsou v rozporu s uvedenými ustanoveními unijního práva. Tento orgán proto vyzval Polskou republiku k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby uvedenému odůvodněnému stanovisku vyhověla ve lhůtě jednoho měsíce od jeho obdržení. Tento členský stát na odůvodněné stanovisko odpověděl dopisem ze dne 12. října 2017, v němž dospěl k závěru o neexistenci tvrzených porušení.
- 33 Za těchto podmínek se Komise rozhodla podat projednávanou žalobu.

Řízení před Soudním dvorem

- 34 V návaznosti na písemnou část řízení, během které Polská republika předložila žalobní odpověď a poté dupliku jako odpověď na repliku podanou Komisí, byly na jednání, které se konalo dne 8. dubna 2019, vyslechnuty ústní argumenty účastnic řízení. Generální advokát přednesl stanovisko dne 20. června 2019, tedy když byla ústní část řízení již uzavřena.
- 35 Podáním došlým soudní kanceláři Soudního dvora dne 16. září 2019 podala Polská republika návrh na znovuotevření ústní části řízení. Na podporu tohoto návrhu v podstatě uvádí, že nesouhlasí se stanoviskem generálního advokáta, které je založeno zejména, jak vyplývá „z obsahu a kontextu“ některých bodů, jakož i obdobných bodů, které obsahuje stanovisko generálního advokáta přednesené dne 11. dubna 2019 ve věci Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu) (C-619/18, EU:C:2019:325), na údajně nesprávném výkladu starší judikatury Soudního dvora a konkrétně rozsudků ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), a ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), přičemž tento výklad navíc nebyl mezi účastnicemi řízení projednán.
- 36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že statut Soudního dvora Evropské unie ani jednací řád Soudního dvora neumožňují účastníkům řízení předložit vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem (rozsudek ze dne 6. března 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 26 a citovaná judikatura).
- 37 A dále, podle čl. 252 druhého pododstavce SFEU generální advokát předkládá veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast. Soudní dvůr není vázán tímto stanoviskem ani důvody, na základě kterých k němu generální advokát dospěl. Nesouhlas účastníka řízení se stanoviskem generálního advokáta tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke znovuotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, kterými se generální advokát ve stanovisku zabýval (rozsudek ze dne 6. března 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 27 a citovaná judikatura).

- 38 Soudní dvůr může nicméně kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít znovuotevření ústní části řízení v souladu s článkem 83 svého jednacího řádu, zejména pokud má za to, že věc není dostatečně objasněna nebo že má být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán (rozsudek ze dne 6. března 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 28 a citovaná judikatura).
- 39 V projednávaném případě má však Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že po skončení písemné části řízení a po jednání, které se před ním konalo, má k dispozici všechny informace nezbytné pro vydání rozhodnutí. Kromě toho poukazuje na to, že věc nemá být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán.
- 40 Za těchto podmínek není důvodné nařizovat znovuotevření ústní části řízení.

K žalobě

K zachování předmětu sporu

- 41 V duplice a na jednání Polská republika uvedla, že toto řízení o nesplnění povinnosti je nadále bezpředmětné vzhledem k tomu, že dne 23. května 2018 nabyla účinnosti ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (zákon, kterým se mění zákon o [obecných soudech], zákon o Národní radě soudnictví a zákon [ze dne 8. prosince 2017]), ze dne 12. dubna 2018 (Dz. U. z roku 2018, číslo 848, dále jen „zákon ze dne 12. dubna 2018“).
- 42 Pokud jde o první žalobní důvod vycházející z porušení článku 157 SFEU, jakož i čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54, čl. 1 bod 4 zákona ze dne 12. dubna 2018 totiž změnil ustanovení čl. 13 bodů 1 a 3 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 tak, že ruší rozlišování mezi muži a ženami v souvislosti s věkovou hranicí pro odchod soudců polských obecných soudů, jakož i polských státních zástupců do důchodu. Pokud jde o ustanovení týkající se věkové hranice pro odchod do důchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), byla tato ustanovení mezitím nahrazena ustanoveními obsaženými v zákoně ze dne 8. prosince 2017.
- 43 Pokud jde o druhý žalobní důvod, vycházející z porušení ustanovení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny, změny provedené v čl. 13 bodě 1 a v čl. 1 bodě 26 písm. b) a c) pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 prostřednictvím čl. 1 bodu 4 zákona ze dne 12. dubna 2018 vedly podle Polské republiky k tomu, že čl. 69 odst. 1b zákona o obecných soudech nyní stanoví, že povolovat pokračování ve výkonu funkce soudce polských obecných soudů po dosažení věku 65 let přísluší Národní radě soudnictví (Polsko), a nikoli již ministru spravedlnosti. Na základě uvedených změn kromě toho Národní rada soudnictví přijímá rozhodnutí v tomto ohledu na základě jiných kritérií, než jaká dosud platila v případě rozhodnutí ministra spravedlnosti.
- 44 Komise na jednání uvedla, že na žalobě trvá.
- 45 V tomto ohledu, a aniž je třeba zkoumat, zda legislativní změny, jichž se dovolává Polská republika, mohly zcela nebo zčásti ukončit tvrzená nesplnění povinností, stačí připomenout, že podle ustálené judikatury je existenci nesplnění povinnosti třeba posuzovat vzhledem ke stavu, ve kterém se daný členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a následně změny nemůže Soudní dvůr vzít v úvahu (rozsudek ze dne 6. listopadu 2012, Komise v. Maďarsko, C-286/12, EU:C:2012:687, bod 41 a citovaná judikatura).

- 46 V projednávané věci je nesporné, že ke dni uplynutí lhůty stanovené Komisí v odůvodněném stanovisku byla vnitrostátní ustanovení, která Komise napadá projednávanou žalobou, stále v platnosti. Z toho vyplývá, že je namístě, aby Soudní dvůr o uvedené žalobě rozhodl.

K prvnímu žalobnímu důvodu

Argumentace účastnic řízení

- 47 V rámci prvního žalobního důvodu Komise tvrdí, že rozlišování, které zavádí čl. 13 body 1 až 3 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 mezi ženami a muži, pokud jde zaprvé o věk odchodu do důchodu soudců polských obecných soudů a polských státních zástupců a zadruhé o věk, od kterého je možný předčasný odchod do důchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), a sice v obou případech 60 let pro ženy a 65 let pro muže, představuje diskriminaci na základě pohlaví, kterou zakazuje článek 157 SFEU, jakož i čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54.
- 48 Podle Komise důchodové systémy vztahující se na tyto tři kategorie soudců a státních zástupců spadají pod pojem „odměna“ ve smyslu článku 157 SFEU a do působnosti směrnice 2006/54, jelikož splňují tři kritéria stanovená judikaturou Soudního dvora, a sice že starobní důchod stanovený těmito režimy se týká pouze určité kategorie pracovníků, odvíjí se přímo od odpracované doby a jeho výše je vypočtena na základě posledního dosaženého platu.
- 49 Zaprvé se totiž každý z uvedených režimů týká určité kategorie pracovníků. Zadruhé se výše starobního důchodu dotyčných osob vypočítává na základě odměny pobírané z titulu posledního zastávaného pracovního místa, neboť je stanovena ve výši 75 % uvedené odměny. Zatřetí se tento důchod odvíjí přímo od odpracované doby, jelikož z použitelných vnitrostátních ustanovení vyplývá, že počet let služby představuje rozhodující faktor pro výpočet obou složek této odměny, a sice základního platu i příplatku za odpracovanou dobu.
- 50 Jak čl. 157 SFEU, tak čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54 přitom brání stanovení podmínek věku lišících se podle pohlaví pro přiznání takových důchodů.
- 51 Kromě toho je Komise toho názoru, že sporné rozlišování nepředstavuje opatření pozitivní diskriminace povolené na základě ustanovení čl. 157 odst. 4 SFEU a článku 3 směrnice 2006/54.
- 52 Polská republika tvrdí, že se na dotčené důchodové systémy nevztahuje ani článek 157 SFEU, ani směrnice 2006/54, nýbrž směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215), jejíž čl. 7 odst. 1 písm. a) členským státům umožňuje vyloučit z oblasti působnosti této směrnice otázku stanovení důchodového věku s přiznáním důchodu. Tyto režimy totiž neodpovídají jednomu ze tří kritérií uvedených v bodě 48 tohoto rozsudku, a sice že dotčený důchod se musí přímo odvíjet od odpracované doby.
- 53 Skutečnost, že je příplatek za odpracovanou dobu omezen na 20 % základního platu a že je tohoto stropu dosaženo po 20 letech profesní kariéry, totiž znamená, že pro výpočet výše důchodu má délka služby pouze druhořadý význam.
- 54 Pokud jde o základní plat, vzhledem k tomu, že při vstupu do služby u Sądu Rejonowego (okresní soud) nebo Prokuratury Rejonowej (okresní státní zastupitelství) obdrží soudce nebo státní zástupce odměnu podle základní třídy a na základní plat v bezprostředně vyšší třídě má nárok po pěti letech výkonu služby na takovém pracovním místě, bude mít každý soudce nebo státní zástupce nárok na

pátou zvýšenou platovou třídou, to znamená nejvyšší třídu, po 20 letech služby. Pokud jde o dosažení zvýšené platové třídy z důvodu přechodu do vyšší funkce, toto závisí na individuálních povýšeních dotčených soudců, a není tedy přímo vázáno na odpracovanou dobu.

- 55 Podle použitelných vnitrostátních právních předpisů mají všichni soudci nebo státní zástupci, muži i ženy, včetně těch, kteří dříve vykonávali jiné profesní činnosti, které je kvalifikují pro výkon funkce soudce nebo státního zástupce, nárok na nejvyšší příplatek za odpracovanou dobu a nejvyšší zvýšenou základní platební třídu dlouho před dosažením věku odchodu do důchodu. To má za následek, že rozlišování věku odchodu do důchodu u mužů a žen zavedené pozměňovacím zákonem ze dne 12. července 2017 nemá žádný vliv na výši starobního důchodu, který tito soudci pobírají, a to i v případě předčasného důchodu, který je totiž podmíněn požadavkem doložit alespoň 25 let profesní kariéry.
- 56 Polská republika konečně poukazuje na to, že v době, kdy byly předpisy zpochybňované Komisí ještě v platnosti, existovala přechodná ustanovení, a sice ustanovení stanovená v čl. 26 odst. 1 a 2 zákona ze dne 16. listopadu 2016, na jejichž základě všichni soudci, jak ženy, tak muži, na něž se vztahuje pozměňovací zákon ze dne 12. července 2017 a kteří dosáhli věku 60 let v případě žen a 65 let v případě mužů nejpozději dne 30. dubna 2018, mohli využít věku pro odchod do důchodu tak, jak byl dříve stanoven, stejně pro muže a ženy, prostřednictvím prostého podání prohlášení v zákonem stanovených lhůtách, a aniž bylo vyžadováno povolení ze strany jakéhokoliv orgánu.
- 57 Podpůrně Polská republika uvádí, že napadená vnitrostátní ustanovení představují „opatření pozitivní diskriminace povolená“ podle čl. 157 odst. 4 SFEU a článku 3 směrnice 2006/54. Pro ženy je totiž z důvodu jejich specifické společenské role související s mateřstvím a výchovou dětí obtížnější zapojit se nepřetržitě do profesní kariéry, takže jsou povyšovány méně často než muži. Veřejný zájem přitom vyžaduje, aby požadavky stanovené za účelem takového povýšení zůstaly vysoké a jednotné, což znemožňuje přijetí zvláštních zmírňujících opatření s cílem reagovat na obtíže, se kterými se setkávají ženy při rozvíjení své kariéry. Možnost předčasného odchodu do důchodu tedy představuje nepřímou kompenzaci za obtíže, kterým jsou obecně vystaveny.

Závěry Soudního dvora

- 58 Zaprvé je třeba připomenout, že podle čl. 157 odst. 1 SFEU každý členský stát zajistí uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci. V souladu s čl. 157 odst. 2 prvním pododstavcem SFEU se „odměnou“ rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní odměny, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním.
- 59 Pro posouzení, zda starobní důchod spadá do působnosti článku 157 SFEU, může být rozhodným kritériem pouze kritérium vycházející z konstatování, že dávka je zaměstnanci vyplácena na základě pracovního poměru, který ho pojí s jeho bývalým zaměstnavatelem, tj. kritérium zaměstnání, vycházející ze samotného znění uvedeného ustanovení (rozsudek ze dne 15. ledna 2019, E. B., C-258/17, EU:C:2019:17, bod 45 a citovaná judikatura). Dávky poskytované na základě důchodového systému, který závisí v podstatě na zaměstnání, které dotčená osoba zastávala, souvisejí s odměnou, kterou tato osoba dostávala, a spadají pod toto ustanovení (rozsudek ze dne 26. března 2009, Komise v. Řecko, C-559/07, nezveřejněný, EU:C:2009:198, bod 42 a citovaná judikatura).
- 60 Podle ustálené judikatury spadá do působnosti článku 157 SFEU zejména důchod, který je přiznáván pouze určité kategorii pracovníků, který se odvíjí přímo od odpracované doby a jehož výše je vypočtena na základě poslední dosažené mzdy (rozsudek ze dne 15. ledna 2019, E. B., C-258/17, EU:C:2019:17, bod 46 a citovaná judikatura).

- 61 V projednávané věci musí být soudci polských obecných soudů, soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) a polští státní zástupci, na které se vztahují ony tři dotčené důchodové systémy, považováni za tři určité kategorie pracovníků ve smyslu judikatury připomenuté v předchozím bodě. V tomto ohledu totiž z ustálené judikatury vyplývá, že státní zaměstnanci, na které se vztahuje důchodový systém, se liší od pracovníků seskupených v rámci podniku nebo skupiny podniků, v oblasti hospodářské činnosti, z oboru jednoho povolání nebo skupiny povolání, pouze z důvodu specifických charakteristik, kterými se řídí jejich pracovní poměr se státem, s jinými samosprávnými celky nebo veřejnými zaměstnavateli (rozsudky ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, bod 31 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 26. března 2009, Komise v. Řecko, C-559/07, nezveřejněný, EU:C:2009:198, bod 52 a citovaná judikatura).
- 62 Dále je rovněž nesporné, že v projednávaném případě se výše starobního důchodu vypláceného každé z těchto tří kategorií soudců nebo státních zástupců počítá na základě posledního platu dotčených osob. Z článku 100 odst. 2 zákona o obecných soudech, z čl. 127 odst. 1 zákona o státním zastupitelství, který odkazuje na uvedený článek 100, a z článku 50 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 totiž vyplývá, že výše důchodu vypláceného těmto soudcům a státním zástupcům je stanovena na 75 % základního platu a příplatku za odpracovanou dobu, které dotčení pobírali na naposledy zastávaném pracovním místě.
- 63 Pokud jde o otázku, zda se takové důchody přímo odvíjí od doby odpracované dotčenými osobami, je třeba zaprvé konstatovat, že z ustanovení čl. 91 odst. 1 a čl. 91a odst. 3 zákona o obecných soudech, z čl. 124 odst. 1 a 5 zákona o státním zastupitelství a z čl. 42 odst. 4 a 5 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 vyplývá, že výše základního platu, který představuje jednu ze dvou složek poslední odměny, na kterou se uplatní procentní podíl ve výši 75 % za účelem výpočtu výše důchodu příslušejícího těmto jednotlivým kategoriím soudců a státních zástupců, se vyvíjí zejména v závislosti na odpracované době dotčených soudců a státních zástupců.
- 64 Zadruhé, pokud jde o další složku této poslední odměny, a sice příplatek za odpracovanou dobu, z čl. 91 odst. 7 zákona o obecných soudech, z čl. 124 odst. 11 zákona o státním zastupitelství a z článku 43 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 vyplývá, že počet let služby hraje při výpočtu tohoto příspěvku roli, neboť tento příspěvek činí 5 % základního platu po pěti letech služby a zvyšuje se o 1 procentní bod za každý rok služby po dobu patnácti let.
- 65 Kromě toho, jak uvedla Komise, vzhledem k tomu, že příplatek za odpracovanou dobu představuje procentní podíl z výše tohoto základního platu, který se vyvíjí v závislosti na odpracované době dotčených soudců, odvíjí se tento příplatek i z tohoto důvodu od doby odpracované dotčenými osobami.
- 66 Za těchto podmínek jsou různé okolnosti uvedené Polskou republikou zmíněné v bodech 53 až 55 tohoto rozsudku irelevantní pro účely určení, zda důchody vyplácené v rámci dotčených důchodových systémů spadají pod pojem „odměna“ ve smyslu článku 157 SFEU.
- 67 Takové okolnosti totiž nemají vliv ani na skutečnost, že – jak vyplývá ze zjištění v bodech 63 až 65 tohoto rozsudku – doba odpracovaná dotčenými osobami hraje v projednávaném případě rozhodující roli při výpočtu výše jejich důchodu, ani na okolnost, že důchody vyplácené v rámci předmětných důchodových režimů v podstatě závisí na pracovním místě, které dotčení zastávali, což podle ustálené judikatury připomenuté v bodě 59 tohoto rozsudku představuje rozhodné kritérium pro účely kvalifikace jako „odměna“ ve smyslu článku 157 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 28. září 1994, Beune, C-7/93, EU:C:1994:350, body 5 a 46; ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, body 33 až 35, jakož i ze dne 12. září 2002, Niemi, C-351/00, EU:C:2002:480, body 45 a 55).

- 68 V tomto ohledu je třeba nadto upřesnit, že – jak tvrdí Komise – tato souvislost mezi důchodem a zaměstnáním vykonávaným dotčenými osobami je ještě posílena skutečností, že z čl. 100 odst. 3 zákona o obecných soudech, z čl. 127 odst. 1 zákona o státním zastupitelství, který odkazuje na uvedený článek 100, a z článku 50 zákona o Nejvyšším soudu z roku 2002 vyplývá, že dotčené důchody jsou předmětem valorizací, které jsou samy závislé na vývoji odměny soudců v aktivní službě.
- 69 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že důchody vyplácené na základě takových systémů, jako jsou systémy stanovené zákonem o obecných soudech, zákonem o státním zastupitelství a zákonem o Nejvyšším soudu z roku 2002, spadají pod pojem „odměna“ ve smyslu článku 157 SFEU.
- 70 Pokud jde o směrnici 2006/54, zejména její čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f), k jejichž porušení podle Komise rovněž došlo, je třeba uvést, že obě tato ustanovení jsou obsažena v kapitole 2 hlavy II uvedené směrnice, která obsahuje, jak vyplývá z jeho názvu, ustanovení věnovaná rovnému zacházení v systémech sociálního zabezpečení pracovníků.
- 71 Článek 7 směrnice 2006/54, který vymezuje věcnou působnost uvedené kapitoly 2, ve svém odstavci 2 upřesňuje, že tato kapitola se vztahuje mimo jiné na důchodové systémy pro zvláštní kategorie pracovníků, jako je kategorie státních zaměstnanců, pokud dávky, které mají být v rámci takového systému vypláceny, jsou vypláceny na základě zaměstnaneckého poměru s veřejným zaměstnavatelem.
- 72 V tomto ohledu z bodu 14 odůvodnění směrnice 2006/54 vyplývá, že unijní normotvůrce měl v úmyslu zohlednit to, že podle judikatury Soudního dvora připomenuté v bodě 60 tohoto rozsudku se zásada stejné odměny zakotvená v článku 157 SFEU vztahuje na důchodový systém pro státní zaměstnance, pokud dávky, které mají být v rámci tohoto systému vypláceny, jsou pracovníkovi vypláceny na základě jeho zaměstnaneckého poměru s veřejným zaměstnavatelem, přičemž taková podmínka je splněna, pokud se uvedený důchodový systém týká určité kategorie pracovníků a pokud dávky přímo souvisejí s dobami zaměstnání a jsou vypočítávány na základě posledního platu státního zaměstnance.
- 73 Z bodů 61 až 69 tohoto rozsudku přitom vyplývá, že tři důchodové systémy dotčené projednávanou žalobou uvedené podmínky splňují, takže spadají do věcné působnosti kapitoly 2 hlavy II směrnice 2006/54, a tudíž do působnosti článků 5 a 9 této směrnice.
- 74 Zadruhé je třeba připomenout, že článek 157 SFEU, jak vyplývá z ustálené judikatury, zakazuje jakoukoli diskriminaci v oblasti odměňování mezi muži a ženami bez ohledu na mechanismus, od kterého se tato nerovnost odvíjí. Podle téže judikatury je stanovení rozdílného věku podle pohlaví jako podmínky pro přiznání důchodu, který představuje odměnu ve smyslu článku 157 SFEU, v rozporu s tímto ustanovením (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. května 1990, Barber, C-262/88, EU:C:1990:209, bod 32; ze dne 12. září 2002, Niemi, C-351/00, EU:C:2002:480, bod 53, jakož i ze dne 13. listopadu 2008, Komise v. Itálie, C-46/07, nezveřejněný, EU:C:2008:618, bod 55).
- 75 Článek 5 písm. a) směrnice 2006/54 stanoví, že v systémech sociálního zabezpečení pracovníků nesmí docházet k přímé nebo nepřímé diskriminaci na základě pohlaví, zejména pokud jde o oblast působnosti těchto systémů a podmínky přístupu k nim.
- 76 Článek 9 odst. 1 této směrnice uvádí několik ustanovení, která – pokud jsou založena na pohlaví – buď přímo, nebo nepřímo, patří mezi ustanovení, která jsou v rozporu se zásadou rovného zacházení. Jak vyplývá z bodu f) uvedeného ustanovení, tak je tomu mimo jiné v případě ustanovení, která na základě pohlaví stanoví rozdílný důchodový věk. Unijní normotvůrce tím tak rozhodl, že pravidla v oblasti profesních systémů sociálního zabezpečení, na která odkazuje uvedené ustanovení, odporují zásadě rovného zacházení stanovené směrnicí 2006/54 (rozsudek ze dne 3. září 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, bod 48).

- 77 V projednávané věci je přitom nesporné, že ustanovení čl. 13 bodů 1 až 3 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017, když stanoví věkovou hranici pro odchod soudců obecných soudů a státních zastupitelů do důchodu na 60 let pro ženy a 65 let pro muže a když povolují případný předčasný odchod do důchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) od dosažení věku 65 let u mužů a 60 let u žen, stanoví rozdílný důchodový věk na základě pohlaví.
- 78 Uvedená ustanovení tím do dotyčných důchodových systémů zavádějí přímo diskriminační podmínky na základě pohlaví, zejména pokud jde o okamžik, ke kterému mohou dotčené osoby využít účinného přístupu k výhodám poskytovaným těmito systémy, takže porušují jak článek 157 SFEU, tak čl. 5 odst. 1 směrnice 2006/54, zejména jeho bod a), ve spojení s čl. 9 odst. 1 písm. f) téže směrnice.
- 79 Zatřetí, pokud jde o argument Polské republiky, že stanovení takových rozdílných věkových podmínek pro odchod do důchodu podle pohlaví je odůvodněno cílem odstranit diskriminaci žen, z ustálené judikatury vyplývá, že nemůže obstát.
- 80 I když čl. 157 odst. 4 SFEU opravňuje členské státy k tomu, aby k zajištění úplné rovnosti mezi muži a ženami v profesním životě zachovaly nebo zavedly opatření poskytující zvláštní výhody pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře, nelze z toho dovodit, že toto ustanovení umožňuje stanovení takových rozdílných podmínek věku podle pohlaví. Vnitrostátní opatření, která spadají pod uvedené ustanovení, totiž musí každopádně napomáhat ženám, aby mohly vést profesní život rovnoprávně s muži (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, bod 64, a ze dne 13. listopadu 2008, Komise v. Itálie, C-46/07, nezveřejněný, EU:C:2008:618, bod 57).
- 81 Stanovení rozdílných podmínek věku pro odchod do důchodu podle pohlaví přitom nemůže kompenzovat znevýhodnění, na která naráží kariéra státních zaměstnankyň, tím, že těmto ženám pomůže v profesním životě a napraví problémy, se kterými se mohou setkávat během své profesní kariéry (rozsudek ze dne 13. listopadu 2008, Komise v. Itálie, C-46/07, nezveřejněný, EU:C:2008:618, bod 58).
- 82 Z důvodů uvedených v obou předchozích bodech nelze takové opatření povolit ani na základě článku 3 směrnice 2006/54. Jak totiž vyplývá ze samotného znění tohoto ustanovení a bodu 22 odůvodnění této směrnice, opatření, na která odkazuje uvedené ustanovení, jsou pouze ta, která umožňuje sám čl. 157 odst. 4 SFEU.
- 83 Začtvrté, pokud jde o přechodná opatření, jež zmínila Polská republika ve své duplice a na jednání, stačí uvést, že uvedených opatření mohla v každém případě, a jak uznal i uvedený členský stát, využít pouze soudkyně nebo státní zástupkyně, která dosáhla věku 60 let před 30. dubnem 2018. Z výše uvedeného tak vyplývá, že ke dni rozhodnému pro posouzení opodstatněnosti projednávané žaloby, tedy, jak bylo připomenuto v bodech 45 a 46 tohoto rozsudku, ke dni, k němuž uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, diskriminace na základě pohlaví, kterou napadá Komise, nadále trvala v plném rozsahu.
- 84 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být prvnímu žalobnímu důvodu Komise vycházejícímu z porušení článku 157 SFEU, jakož i čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54 vyhověno.

Ke druhému žalobnímu důvodu

K dosahu žalobního důvodu

- 85 Komise na jednání upřesnila, že svým druhým žalobním důvodem se v podstatě domáhá, aby bylo určeno porušení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU vykládaného ve světle článku 47 Listiny. Podle Komise musí být totiž pojem „účinná právní ochrana“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU vykládán s ohledem na obsah článku 47 Listiny a zejména na záruky spojené s právem na účinnou právní ochranu zakotveným v posledně uvedeném ustanovení, takže první z těchto ustanovení implikuje, že ochrana nezávislosti takových orgánů jako jsou polské obecné soudy, kterým je zejména svěřen úkol spočívající ve výkladu a aplikaci unijního práva, musí být zaručena.
- 86 Za účelem rozhodnutí o tomto žalobním důvodu je tedy třeba posoudit, zda Polská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.

Argumentace účastnic řízení

- 87 Komise, která se opírá zejména o rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), tvrdí, že Polská republika musí ke splnění povinnosti stanovit systém prostředků nezbytných k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, kterou jí ukládá čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, zejména zaručit, že vnitrostátní orgány, které se podobně jako polské obecné soudy mohou vyjadřovat k otázkám týkajícím se použití nebo výkladu tohoto práva, splňují požadavek nezávislosti soudců, který je součástí podstaty základního práva na spravedlivý proces, jak vyplývá zejména z čl. 47 druhého pododstavce Listiny.
- 88 Podle Komise Polská republika tím, že prostřednictvím čl. 13 bodu 1 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 snížila věkovou hranici pro odchod do důchodu vztahující se na soudce obecných soudů na 65 let pro muže a 60 let pro ženy, přičemž na základě čl. 1 bodu 26 písm. b) a c) uvedeného zákona zmocnila ministra spravedlnosti k tomu, aby období aktivního výkonu funkce soudce prodloužil do 70 let, či nikoliv, porušila povinnost uvedenou v předchozím bodě.
- 89 V tomto ohledu Komise tvrdí, že kritéria, na základě kterých má ministr spravedlnosti přijmout rozhodnutí, jsou příliš vágní a že sporná ustanovení nadto tohoto ministra nezavazují k tomu, aby na základě uvedených kritérií povolil další výkon funkce dotčeného soudce, ani k tomu, aby své rozhodnutí s ohledem na tato kritéria odůvodnil; navíc uvedené rozhodnutí nemůže být předmětem soudního přezkumu. Uvedená ustanovení neupřesňují ani to, v jaké lhůtě či na jakou dobu má být toto rozhodnutí ministra spravedlnosti přijato a zda může či musí být případně prodlouženo.
- 90 S ohledem na diskreční pravomoc, kterou je takto nadán ministr spravedlnosti, by podle Komise perspektiva nutnosti požádat ministra o takovéto prodloužení výkonu funkce soudce a po podání takové žádosti následně čekání na rozhodnutí ministra po neurčitou dobu mohly na dotčeného soudce vyvíjet tlak, jenž by mohl vést k tomu, že se dotčený podvolí případným přáním výkonné moci ve věcech, které mu jsou předloženy, a to i tehdy, když má vykládat a uplatňovat ustanovení unijního práva. Sporná ustanovení tak zasahují do osobní a funkční nezávislosti soudců.
- 91 Podle názoru Komise tato ustanovení rovněž zasahují do neodvolatelnosti dotčených soudců. Komise v tomto ohledu zdůrazňuje, že se její žalobní důvod netýká snížení věkové hranice pro odchod soudců do důchodu jako takového, ale skutečnosti, že toto snížení bylo v projednávaném případě doprovázeno přiznáním takové diskreční pravomoci ministru spravedlnosti. Podle Komise by totiž měli být soudci chráněni proti jakémukoliv rozhodnutí, které je svévolně zbavuje práva pokračovat ve výkonu jejich soudních pravomocí, a to nejen v případě formální ztráty jejich statusu vyplývající například

z odvolání, ale i tehdy, pokud se jedná o prodloužení či neprodloužení takového výkonu poté, co dosáhli důchodového věku, pokud sami chtějí v činnosti soudce pokračovat a jejich zdravotní stav to umožňuje.

- 92 V této souvislosti Komise tvrdí, že argument předložený Polskou republikou, podle kterého bylo cílem sporných ustanovení sjednotit věk odchodu soudců polských obecných soudů do důchodu s obecným věkem odchodu do důchodu platným pro pracovníky, je neopodstatněný, jelikož porušení zásady nezávislosti soudů nepřipouští žádné odůvodnění. V každém případě obecný důchodový režim s sebou nese, na rozdíl od sporného režimu použitelného na soudce obecných soudů, nikoliv automatický odchod pracovníků do důchodu, nýbrž právo, nikoli povinnost, ukončit činnost. Navíc z bílé knihy ze dne 8. března 2018 vydané polskou vládou a věnované reformě polských soudů vyplývá, že cílem snížení věkové hranice pro odchod soudců do důchodu bylo zejména zbavit se některých kategorií soudců.
- 93 Polská republika zaprvé tvrdí, že taková vnitrostátní pravidla, jako jsou pravidla, která zpochybňuje Komise ve své žalobě, se týkají organizace a řádného fungování vnitrostátního soudnictví, která nespadají do působnosti unijního práva nebo pravomoci Unie, nýbrž do výlučné pravomoci a procesní autonomie členských států. Taková vnitrostátní pravidla tak nemohou být posuzována z hlediska čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU a článku 47 Listiny, aniž by byla nadměrně rozšířena působnost uvedených ustanovení unijního práva, která se uplatní pouze v situacích, jež se řídí tímto právem.
- 94 V projednávaném případě se podle Polské republiky zejména nejedná o žádné uplatňování unijního práva ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny. Z článku 6 odst. 1 SEU a z čl. 51 odst. 2 Listiny ostatně vyplývá, že tato Listina nerozšiřuje oblast působnosti unijního práva nad rámec pravomocí Unie ani pro ni nevytváří žádnou novou pravomoc či úkol. Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU stanoví pouze obecnou povinnost přijmout opatření nezbytná k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, aniž Unii svěruje pravomoc, pokud jde o přijímání organizačních pravidel týkajících se soudní moci, zejména pravidel týkajících se věku odchodu soudců do důchodu, která nemají skutečný vztah k unijnímu právu.
- 95 Polská republika zadruhé zpochybňuje jakýkoliv zásah do neodvolatelnosti soudců, jelikož ta se vztahuje pouze na soudce v aktivní službě, a sporná vnitrostátní právní úprava se týká soudců, kteří již dosáhli zákonného věku pro odchod do důchodu. Po přiznání důchodu si soudci zachovávají postavení soudce a získávají nárok na starobní důchod, který je podstatně vyšší než důchodové dávky stanovené obecným režimem sociálního zabezpečení. V projednávaném případě nemůže být sjednocení věku pro odchod soudců do důchodu s věkem podle obecného systému důchodového pojištění vztahujícího se na pracovníky považováno za svévolné nebo neodůvodněné.
- 96 Zatřetí ze zákonných kritérií, na základě kterých ministr spravedlnosti přijímá rozhodnutí o případném prodloužení výkonu funkce soudce po dosažení obvyklého věku odchodu do důchodu, podle Polské republiky vyplývá, že odmítnutí prodloužení je přijatelné, pouze pokud je odůvodněno nízkým pracovním vytížením dotčeného soudce v rámci soudu, v němž zastává pracovní místo, a potřebou přesunout toto pracovní místo k jinému soudu, který je více vytížen. Takové opatření je legitimní zejména s ohledem na nemožnost – kromě výjimečných okolností – přeložit soudce k jinému soudu bez jejich souhlasu.
- 97 V každém případě je obava, že by soudci v aktivní službě mohli, po dobu šesti až dvanácti měsíců, být vedeni rozhodovat ve prospěch výkonné moci z důvodu nejistoty ohledně rozhodnutí, které bude přijato ve věci případného prodloužení výkonu jejich funkce, neopodstatněná. Bylo by totiž chybné domnívat se, že soudce může poté, co vykonával funkci po řadu let, pociťovat tlak v souvislosti s případným neprodloužením výkonu jeho funkce o několik dalších let. Záruka nezávislosti soudců ostatně neznamená nutně absolutní neexistenci vztahů mezi výkonnou a soudní mocí. Prodloužení funkčního období soudce Soudního dvora Evropské unie rovněž závisí na posouzení vlády členského státu, z něhož soudce pochází.

Závěry Soudního dvora

– K použitelnosti a dosahu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU

- 98 Úvodem je třeba připomenout, že článek 19 SEU, který vyjadřuje hodnotu právního státu potvrzenou v článku 2 SEU, pověřuje vnitrostátní soudy a Soudní dvůr úkolem zaručit plné uplatňování unijního práva ve všech členských státech a soudní ochranu práv, která pro jednotlivce z unijního práva vyplývají [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 50 a citovaná judikatura, a ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 47].
- 99 Na tomto základě, a jak je stanoveno v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU, stanoví členské státy prostředky nezbytné k zajištění dodržování práv jednotlivců na účinnou právní ochranu v oblastech pokrytých unijním právem. Členským státům tedy přísluší stanovit systém procesních prostředků a řízení, které zajišťují účinnou právní ochranu v uvedených oblastech [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 34 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 48].
- 100 Zásada účinné právní ochrany práv, která pro jednotlivce vyplývá z unijního práva, na kterou odkazuje čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, totiž představuje obecnou zásadu unijního práva vyplývající z ústavních tradic společných členským státům, která byla zakotvena v člancích 6 a 13 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, a která je nyní potvrzena v článku 47 Listiny [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 35 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 49].
- 101 Pokud jde o působnost *ratione materiae* čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, je třeba připomenout, že toto ustanovení se vztahuje na „oblasti pokryté právem Unie“, a to bez ohledu na situaci, v které členské státy uplatňují toto právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 29, jakož i ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 50].
- 102 Kromě toho, jak připomíná Polská republika, organizace soudnictví v členských státech sice spadá do pravomoci těchto států, nic to však nemění na tom, že při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva, a konkrétně z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 40, a ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 52 a citovaná judikatura].
- 103 Každý členský stát musí v souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU zejména zajistit, aby orgány, které jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném unijním právem spadají do jeho systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, a které tedy v tomto postavení mohou rozhodovat o uplatňování nebo výkladu unijního práva, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 55 a citovaná judikatura].
- 104 V projednávané věci není zpochybňováno, že obecné polské soudy mohou v tomto postavení rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva a jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném tímto právem náleží do polského systému procesních prostředků v „oblastech pokrytých unijním právem“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, takže tyto soudy musí splňovat požadavky kladené na účinnou soudní ochranu.

- 105 K zajištění, že takové obecné soudy budou vůbec schopny takovouto ochranu poskytnout, je zásadní ochrana nezávislosti těchto orgánů, jak potvrzuje čl. 47 druhý pododstavec Listiny, který mezi požadavky plynoucími ze základního práva na účinný procesní prostředek uvádí přístup k „nezávislému“ soudu [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 53 a citovaná judikatura, a ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 57].
- 106 Tento požadavek nezávislosti soudů, který je inherentní posláním rozhodovat jako soud, je součástí podstaty práva na účinnou soudní ochranu a základního práva na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států uvedených v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, body 48 a 63, jakož i ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 58].
- 107 S ohledem na výše uvedené mohou vnitrostátní pravidla, kterých se týká druhý žalobní důvod uvedený Komisí v její žalobě, podléhat přezkumu z hlediska čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, a je tudíž třeba posoudit, zda Polská republika toto ustanovení porušila, jak tvrdí Komise.

– K žalobnímu důvodu

- 108 Je třeba připomenout, že požadavek nezávislosti soudů, jehož dodržování musí členské státy podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU zajistit, pokud jde o vnitrostátní soudy, které mají obdobně jako polské obecné soudy rozhodovat o otázkách souvisejících s výkladem a uplatňováním unijního práva, zahrnuje dva aspekty [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 71].
- 109 První, vnější aspekt předpokládá, že dotčený orgán vykonává své funkce zcela samostatně, není hierarchicky na nikoho vázán ani není nikomu podřízen a od nikoho nepřijímá příkazy či pokyny jakéhokoli původu, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 44 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 72].
- 110 Druhý, vnitřní aspekt souvisí s pojmem „nestrannost“ a týká se rovného odstupu ve vztahu ke stranám sporu a jejich příslušným zájmům s ohledem na předmět sporu. Tento aspekt vyžaduje dodržování objektivity a neexistenci jakéhokoli zájmu na vyřešení sporu mimo striktního použití právního předpisu [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 65 a citovaná judikatura, a ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 73].
- 111 Tyto záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro zdržení se hlasování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců, pokud jde o neovlivnitelnost uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitu ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 66 a citovaná judikatura, a ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 74].

- 112 Jak rovněž vyplývá z ustálené judikatury, nezbytná svoboda soudců ve vztahu ke všem vnějším zásahům nebo tlakům vyžaduje, jak opakovaně připomněl Soudní dvůr, určité záruky schopné chránit osoby, jejichž úkolem je rozhodovat, jako je neodvolatelnost [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 64 a citovaná judikatura, a ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 75].
- 113 Zásada neodvolatelnosti zejména vyžaduje, aby soudci mohli zůstat ve funkci až do věku povinného odchodu do důchodu nebo do skončení funkčního období, bylo-li stanoveno na dobu určitou. Ač tato zásada není zcela absolutní, odchýlit se od ní lze pouze za podmínky, že to odůvodňují naléhavé legitimní důvody při dodržení zásady proporcionality. Je tak obecně uznáváno, že soudci mohou být odvoláni, pokud nejsou schopni výkonu funkce z důvodu nezpůsobilosti nebo vážného provinění, v souladu s příslušnými postupy [rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 76].
- 114 V posledně zmíněném ohledu z judikatury Soudního dvora konkrétně vyplývá, že požadavek na nezávislost ukládá, aby pravidla kárného režimu, a tedy případné odvolání těch, jejichž úkolem je rozhodovat, poskytovala nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí. V tomto ohledu představuje stanovení pravidel, kterými jsou především definována jak jednání představující kárné přestupky, tak konkrétně použitelné sankce, které stanoví zásah nezávislého orgánu v souladu s postupem, který v plné míře zaručuje dodržování práv zakotvených v člancích 47 a 48 Listiny, zejména práva na obhajobu, a která zakotvují možnost napadnout rozhodnutí kárných orgánů soudní cestou, soubor záruk zásadních pro zachování nezávislosti soudní moci [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 67, jakož i ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77].
- 115 S ohledem na zásadní význam zásady neodvolatelnosti lze výjimku z ní připustit pouze tehdy, pokud je odůvodněna legitimním cílem a tomuto cíli přiměřená a pokud nemůže vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti daného soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutrality ve vztahu ke střeťávajícím se zájmům [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 79].
- 116 V projednávané věci, Komise – jak upřesnila ve svých písemnostech i na jednání – v rámci svého druhého žalobního důvodu nechce kritizovat opatření spočívající ve snížení věkové hranice pro odchod soudců polských obecných soudů do důchodu jako takové. Tento žalobní důvod se totiž týká v podstatě mechanismu, který doprovází toto opatření, na jehož základě je ministr spravedlnosti oprávněn povolit pokračování ve výkonu aktivní soudcovské činnosti soudcům uvedených soudů po dosažení takto snížené věkové hranice pro odchod do důchodu. Podle Komise tento mechanismus vzhledem ke svým charakteristikám ohrožuje nezávislost dotčených soudů tím, že jim neumožňuje zajistit, aby vykonávali svou funkci zcela samostatně a byli chráněni před vnějšími zásahy nebo tlaky. Kombinace uvedeného opatření a uvedeného mechanismu kromě toho podle Komise zasahuje do neodvolatelnosti dotčených osob.
- 117 V tomto ohledu je třeba předeslat, že mechanismus takto kritizovaný Komisí se netýká procesu jmenování kandidátů na výkon soudcovské funkce, nýbrž možnosti soudců ve funkci, již tedy požívajících záruk spojených s výkonem této funkce, pokračovat v jejím výkonu i po dosažení obvyklého věku pro odchod do důchodu, a tento mechanismus se tedy týká podmínek průběhu a ukončení jejich kariéry [obdobně viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 109].
- 118 Dále je třeba uvést, že rozhodnout, zda povolí či nikoli takovéto prodloužení výkonu soudcovské funkce po dosažení obvyklé věkové hranice pro odchod do důchodu, sice přísluší pouze členským státům, nic to však nemění na tom, že pokud se členské státy rozhodnou pro takovýto mechanismus,

musí dbát na to, aby podmínky a postupy, jimž takovéto prodloužení podléhá, nebyly v rozporu se zásadou nezávislosti soudců [rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 110].

- 119 Pokud jde o nezbytnost, připomenutou v bodech 109 až 111 tohoto rozsudku, zajistit, aby soudy mohly vykonávat své funkce zcela samostatně, při dodržení objektivitu a neexistenci jakéhokoliv zájmu na vyřešení sporu, a být chráněny před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jejich členů a ovlivnit jejich rozhodnutí, je třeba uvést, že okolnost, že takový orgán, jako je ministr spravedlnosti, je nadán pravomocí povolovat případné prodloužení výkonu soudcovské funkce po dosažení obvyklého věku odchodu do důchodu, není sama o sobě dostačující k učinění závěru o porušení zásady nezávislosti soudců. Nicméně je třeba ověřit, zda hmotněprávní a procesní podmínky, na jejichž základě jsou takováto rozhodnutí přijímána, jsou takového rázu, že nemohou u jednotlivců vyvolat legitimní pochybnosti stran neovlivnitelnosti dotyčných soudců ve vztahu k vnějším skutečnostem a jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům [obdobně viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 111].
- 120 Za tímto účelem je zejména nutné, aby uvedené podmínky a postupy byly koncipovány takovým způsobem, že tito soudci budou chráněni před případnými snahami o vměšování nebo vnější tlaky, které by mohly ohrozit jejich nezávislost. Takovéto podmínky tedy musí zejména umožnit, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také jakékoli formy nepřímého vlivu, který by mohl usměrňovat rozhodnutí dotyčných soudců [rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 112 a citovaná judikatura].
- 121 V projednávané věci přitom procesní podmínky a postupy, které podle napadených vnitrostátních ustanovení platí pro případné pokračování ve výkonu funkce soudce polských obecných soudů po dosažení nové věkové hranice pro odchod do důchodu, takovéto požadavky nesplňují.
- 122 Především je třeba uvést, že čl. 69 odst. 1b zákona o obecných soudech stanoví, že ministr spravedlnosti může rozhodnout o tom, zda takové pokračování ve výkonu funkce povolí či nikoliv v závislosti na určitých kritériích. Tato kritéria se však jeví jako příliš vágní a neověřitelná, a jak připustila Polská republika na jednání, rozhodnutí ministra ostatně nemusí být odůvodněno konkrétně s ohledem na tato kritéria. Takovéto rozhodnutí navíc nelze napadnout soudní žalobou [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 114].
- 123 Dále je třeba připomenout, že podle čl. 69 odst. 1 zákona o obecných soudech musí být žádost o prodloužení výkonu soudcovské funkce předložena dotčenými soudci nejdříve dvanáct měsíců a nejpozději šest měsíců před dosažením obvyklého věku pro odchod do důchodu. Kromě toho, jak uvedla Komise ve svých písemnostech a na jednání, aniž to Polská republika zpochybnila, uvedené ustanovení, ve spojení s čl. 69 odst. 1b téhož zákona, který stanoví, že v případě, kdy soudce dosáhne obvyklého věku pro odchod do důchodu před ukončením řízení o prodloužení výkonu jeho funkce, zůstane ve funkci až do ukončení uvedeného řízení, může způsobit trvání období nejistoty, v níž se dotyčný soudce nachází. Z výše uvedeného vyplývá, že délka doby, po kterou tak soudci mohou čekat na rozhodnutí ministra spravedlnosti poté, co požádali o prodloužení výkonu funkce, v konečném důsledku rovněž závisí na posledně uvedeném.
- 124 S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že pravomoc, kterou je v projednávaném případě nadán ministr spravedlnosti k tomu, aby povolil pokračovat ve výkonu funkce soudce polského obecného soudu od dosažení 60 let do 70 let u žen a od dosažení 65 let do 70 let u mužů, může u jednotlivců vyvolat legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti dotyčných soudců ve vztahu k vnějším

skutečností a jejich neutralitě ve vztahu k zájmům, které se u nich mohou střetávat [obdobně viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 118].

- 125 Tato pravomoc kromě toho porušuje rovněž zásadu neodvolatelnosti, která je inherentní soudcovské nezávislosti [rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 96].
- 126 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že uvedená pravomoc byla svěřena ministrovi spravedlnosti v obecnějším kontextu reformy, která vedla ke snížení obvyklého věku odchodu do důchodu zejména u soudců polských obecných soudů.
- 127 Zaprvé, s ohledem zejména na některé přípravné dokumenty týkající se dotčené reformy, kombinace obou opatření uvedených v předchozím bodě může vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti ohledně toho, že nový systém má ve skutečnosti ministrovi spravedlnosti umožnit, aby na základě diskrečního uvážení vytlačil – při dosažení nově stanoveného obvyklého věku odchodu do důchodu – některé skupiny soudců činných v rámci polských obecných soudů, a současně ponechal jinou část těchto soudců ve funkci [obdobně viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 85].
- 128 Zadruhé je třeba zdůraznit, že doba výkonu soudcovské funkce soudců polských obecných soudů, která takto spadá do čistě diskreční pravomoci ministra spravedlnosti, je značná, neboť se jedná o deset posledních let výkonu této funkce v kariéře soudkyně a posledních pět let výkonu této funkce v kariéře soudce.
- 129 Zatřetí je třeba připomenout, že podle čl. 69 odst. 1b zákona o obecných soudech platí, že dosáhne-li soudce obvyklého věku odchodu do důchodu před ukončením řízení o prodloužení výkonu jeho funkce, zůstane ve funkci až do ukončení uvedeného řízení. V takovém případě by případné záporné rozhodnutí ministra spravedlnosti, o němž již bylo zdůrazněno v bodě 123 tohoto rozsudku, že nepodléhá žádné lhůtě, tedy bylo vydáno poté, co byl dotčený soudce ponechán ve funkci, případně po relativně dlouhou dobu nejistoty, po dosažení tohoto obvyklého věku odchodu do důchodu.
- 130 S ohledem na úvahy uvedené v bodech 126 až 129 tohoto rozsudku je třeba konstatovat, že kombinace opatření spočívajícího ve snížení obvyklého věku odchodu do důchodu na 60 let pro ženy a 65 let pro muže a diskreční pravomoci, která je v projednávaném případě svěřena ministrovi spravedlnosti k povolení nebo odmítnutí pokračování ve výkonu funkce soudce polských obecných soudů od 60 let do 70 let u žen a od 65 let do 70 let u mužů, porušuje zásadu neodvolatelnosti, jelikož nesplňuje požadavky připomenuté v bodech 113 až 115 tohoto rozsudku.
- 131 Závěr učiněný v předchozím bodě není dotčen okolnostmi, kterých se dovolává Polská republika, a sice že soudcům, kterým není povoleno pokračovat ve výkonu uvedené funkce, je ponechán titul soudce nebo že po odchodu do důchodu nadále požívají imunity a vysokých funkčních požitků, ani formálním argumentem tohoto členského státu, podle kterého pro dotčené soudce již neplatí záruka neodvolatelnosti z důvodu, že již dosáhli nového zákonného věku odchodu do důchodu. V tomto druhém ohledu již bylo ostatně v bodě 129 tohoto rozsudku připomenuto, že jak vyplývá z čl. 69 odst. 1b zákona o obecných soudech, rozhodnutí ministra spravedlnosti prodloužit či neprodloužit výkon soudcovské funkce dotčených osob může být vydáno, zatímco jsou ponechány ve funkci po dosažení tohoto nového obvyklého věku odchodu do důchodu.
- 132 Pokud jde konečně o argument Polské republiky vycházející z podobnosti takto zpochybňovaných vnitrostátních ustanovení a postupu použitelného při případném prodloužení funkčního období soudce Soudního dvora Evropské unie, nemůže tento argument obstát.

- 133 V tomto ohledu je třeba připomenout, že na rozdíl od národních soudců, kteří jsou jmenováni až do doby dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu, jsou soudci Soudního dvora podle článku 253 SFEU jmenováni na omezenou dobu šesti let. Kromě toho nové případné jmenování do takovéto funkce soudce, jehož funkční období skončilo, vyžaduje podle výše uvedeného článku, obdobně jako jeho první jmenování, vzájemnou dohodu vlád členských států po konzultaci s výborem uvedeným v článku 255 SFEU [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 121].
- 134 Podmínky takto stanovené Smlouvami nemohou změnit rozsah povinností, které pro členské státy vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU [rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 122].
- 135 Vzhledem ke všemu výše uvedenému musí být druhému žalobnímu důvodu Komise, vycházejícímu z porušení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, vyhověno.
- 136 Žalobě Komise tedy musí být vyhověno v plném rozsahu, takže je třeba konstatovat, že:
- Polská republika tím, že zavedla prostřednictvím čl. 13 bodů 1 až 3 pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 rozdílnou věkovou hranici pro odchod do důchodu pro muže a ženy zastávající funkci soudce polských obecných soudů a Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) nebo funkci státního zástupce, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 157 SFEU, jakož i z čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54, a
 - tím, že na základě čl. 1 bodu 26 písm. b) a c) pozměňovacího zákona ze dne 12. července 2017 zmocnila ministra spravedlnosti k tomu, aby povolil či nepovolil prodloužení výkonu funkce soudce polských obecných soudů po dosažení nové věkové hranice pro odchod do důchodu uvedených soudců, která byla snížena prostřednictvím čl. 13 bodu 1 téhož zákona, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.

K nákladům řízení

- 137 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Polská republika neměla ve věci úspěch, je důvodné uložit posledně uvedené náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Polská republika tím, že zavedla prostřednictvím čl. 13 bodů 1 až 3 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o soustavě obecných soudů a některé další zákony), ze dne 12. července 2017, rozdílnou věkovou hranici pro odchod do důchodu pro muže a ženy zastávající funkci soudce polských obecných soudů a Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) nebo funkci státního zástupce, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 157 SFEU, jakož i z čl. 5 písm. a) a čl. 9 odst. 1 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o uplatňování zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a práce.**
- 2) **Polská republika tím, že na základě čl. 1 bodu 26 písm. b) a c) zákona, kterým se mění zákon o soustavě obecných soudů a některé další zákony, ze dne 12. července 2017 zmocnila ministra spravedlnosti (Polsko) k tomu, aby povolil či nepovolil prodloužení výkonu funkce**

soudce polských obecných soudů po dosažení nové věkové hranice pro odchod do důchodu uvedených soudců, která byla snížena prostřednictvím čl. 13 bodu 1 téhož zákona, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.

3) Polské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.